

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 57 0 Ps 102372 18 Rev
Banjaluka, 11.12.2018. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u Banjaluci, u vijeću sastavljenom od sudija: Gorjane Popadić, kao predsjednika vijeća, Biljane Tomić i Senada Tice, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja K.W., F., Savezna Republika Njemačka, koga zastupa punomoćnik B.M., advokat iz S., protiv tuženog Mikrokreditna organizacija „S.“ d.o.o. B.– u stečaju, koga zastupa punomoćnik D.M., advokat iz B., i umješaća na strani tužitelja, “S.” a.d. B., koga zastupa punomoćnik S.D., advokat iz B., radi utvrđivanja osnovanosti potraživanja i razlučnog prava, vrijednost predmeta spora: 1.678.257,53 KM, odlučujući o reviziji tuženog izjavljenoj protiv presude Višeg privrednog suda u Banjaluci broj: 57 0 Ps 102372 18 Pž od 15.06.2018. godine, na sjednici održanoj dana 11.12.2018. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se djelimično usvaja i presuda Višeg privrednog suda u Banjaluci broj: 57 0 Ps 102372 18 Pž od 15.06.2018. godine:

Ukida u dijelu kojim je odbijena žalba tuženog i potvrđena presuda Okružnog privrednog suda u Banjaluci broj: 57 0 Ps 102372 13 Ps od 28.10.2016. godine u dijelu kojim je obavezan stečajni upravnik tuženog da izvrši ispravku tabele potraživanja na taj način što će u koloni priznatih potraživanja uvrstiti potraživanja tužitelja, kao potraživanje opšteg isplatnog reda i u dijelu kojim je preinačena odluka o troškovima postupka tako da je obavezan tuženi da tužitelju, po ovom osnovu isplati iznos od 35.972,00 KM (umjesto iznosa od 47.820,60 KM), te u dijelu kojim je odbijena žalba tuženog i potvrđena dopunska presuda istog suda od 08.9.2017. godine kojom je utvrđeno da u odnosu na potraživanje tužitelja od 1.608.101,17 KM, postoji različno pravo tužitelja da se prvenstveno namiri iz potraživanja tuženog prema korisnicima mikrokredita koja su založena radi urednog vraćanja duga tuženog po ugovoru o kreditu zaključenog sa „V“ a.d. B., dana 17.08.2010. godine, na iznos od 6.000.000,00 KM i u tom dijelu predmet vraća drugostepenom sudu na ponovno suđenje.

Preinačava u dijelu kojim je usvojena žalba umješaća, te preinačeno rješenje Okružnog privrednog suda u Banjaluci broj: 57 0 Ps 102372 13 Ps od 06.11.2017. godine i tuženi obavezan da umješaću, na ime troškova parničnog postupka, isplati iznos od 28.891,78 KM, tako da se odbija žalba umješaća i navedeno prvostepeno rješenje potvrđuje.

U ostalom dijelu (kojim je žalba tuženog odbijena i prvostepena presuda potvrđena u dijelu kojim je utvrđeno da je osnovano potraživanje tužitelja) revizija se odbija.

Obrazloženje

Presudom Okružnog privrednog suda u Banjaluci broj: 57 0 Ps 102372 13 Ps od 28.10.2016. godine utvrđeno je da je osnovano – potraživanje tužitelja po ugovoru o kreditu odobrenom tuženom broj: ..., po osnovu razlike u obračunatoj kamati, u iznosu od 758,30 KM i po osnovu ugovorene naknade štete zbog nekorištenja kredita, u iznosu od 34.980,31 KM,

ukupno 35.738,61 KM i – potraživanje stečeno po osnovu plaćanja bankarske garancije V a.d. B. od strane tužitelja a koja se sastoje od: glavnog duga prenesenog potraživanja, u iznosu od 1.576.796,69 KM, naknade za izdavanje bankarske garancije, u iznosu od 9.609,48 KM i naknade kamate na iskorištena sredstva garancije u iznosu od 21.695,00 KM, što ukupno iznosi 1.608.101,17 KM, te je obavezan stečajni upravnik da izvrši ispravku tabele potraživanja na taj način što će u koloni priznatih potraživanja uvrstiti potraživanja tužitelja, kao potraživanja opšteg isplatnog reda. Obavezan je tuženi da tužitelju nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 47.820,60 KM.

Dopunskom presudom istog suda broj: 57 0 Ps 102372 13 Ps od 08.9.2017. godine utvrđeno je da u odnosu na potraživanje tužitelja od 1.608.101,17 KM, utvrđeno u prvom stavu, alineja druga, izreke presude broj: 57 0 Ps 102372 13 Ps od 28.10.2016. godine, postoji različno pravo tužitelja da se prvenstveno namiri iz potraživanja tuženog prema korisnicima mikrokredita koja su založena radi urednog vraćanja duga tuženog po ugovoru o kreditu zaključenim sa „V“ a.d. B. dana 17.08.2010. godine na iznos od 6.000.000,00 KM.

Rješenjem istog suda broj: 57 0 Ps 102372 13 Ps od 06.11.2017. godine odbijen je zahtev umješaća za naknadu troškova parničnog postupka.

Presudom Višeg privrednog suda u Banjaluci broj: 57 0 Ps 102372 18 Pž od 15.06.2018. godine, žalba tuženog je djelimično uvažena, te presuda i dopunska presuda prvostepenog suda preinačene u pogledu odluke o troškovima parničnog postupka, tako da su ti troškovi, dosuđeni u iznosu od 47.820,60 KM, sniženi na iznos od 35.972,00 KM, dok je žalba tuženog u ostalom dijelu odbijena i nižestepene presude potvrđene u pogledu odluke o glavnoj stvari. Žalba umješaća je uvažena i pobijano rješenje o troškovima postupka preinačeno tako da je obavezan tuženi da umješaću, na ime troškova parničnog postupka, isplati iznos od 28.891,78 KM.

Odbijen je zahtjev tuženog za naknadu troškova sastava žalbe, u iznosu od 4.387,50 KM i sastava žalbe na dopunsku presudu u istom iznosu, kao i zahtjev tužitelja za naknadu troškova sastava odgovora na žalbu u iznosu od 2.340,00 KM, zahtjev umješaća za naknadu troškova sastava odgovora na žalbu u iznosu od 5.923,13 KM, te zahtjev tuženog za naknadu troškova sastava odgovora na žalbu umješaća u iznosu od 1.316,25 KM.

Blagovremenom revizijom drugostepenu odluku pobija tuženi zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava. Predlaže da se osporena presuda preinači tako da se usvoji žalba tuženog i preinače nižestepene presude i rješenje, na način da se odbiju svi stavljeni zahtjevi i tužitelj obaveže da mu nadoknadi troškove parničnog postupka.

U odgovoru, tužitelj predlaže da se revizija odbije kao neosnovana i obaveže tuženi da mu nadoknadi troškove drugostepenog postupka. Umješać nije odgovorio na reviziju.

Revizija je samo djelimično osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužitelja da se utvrdi da su osnovana njegova potraživanja, bliže opisana u izreci prvostepene presude, i da se u odnosu na potraživanje od 1.608.101,17 KM utvrdi postojanje razlučnog prava, da se prvenstveno namiri iz predmeta zaloge.

Tokom postupka pokazalo se nespornim da su parnične stranke zaključile Individualni ugovor o kreditu broj: ... od 21.5.2010. godine, u skladu sa odredbama Okvirnog ugovora o dodjeljivanju individualnih kredita od istog datuma, u iznosu od 1.500.000,00 EVRA, a u svrhu refinansiranja podkredita, sa fiksnom kamatnom stopom od 7,9 % godišnje. Ugovorena je naknada za upravljanje u iznosu od 1 % fiksno na iznos Individualnog ugovora o kreditu, s tim da bude isplaćena u roku od 30 dana od datuma potpisivanja, uz obavezu da posljednja rata dospijeva za naplatu 30.9.2012. godine. Tužitelj je, pošto je tuženi kasnio sa vraćanjem, iskoristio svoje pravo, definisano ugovorima, i dopisom od 02.7.2012. godine obavjestio tuženog da okončava i Individualni ugovor o kreditu i Okvirni ugovor, uz zahtjev za neodložnu isplatu dugovanog iznosa od 742.541,29 EVRA koji iznos obuhvata glavnice od 729.434,74 EVRA i dospjele i neisplaćene kamate na istu do 30.6.2012. godine u iznosu od 12.835,33 EVRA i zatezne kamate za period od 30.3.2012. do 30.6.2012. godine, u iznosu od 271,22 EVRA. Nad tuženim je otvoren stečajni postupak, dana 24.9.2012. godine, pa je tužitelj prijavio ovo svoje potraživanje koje mu je priznato u odnosu na potraživanje glavnog duga i djelimično zatezne kamate, a odbijeno je priznanje potraživanja na ime zatezne kamate i naknade štete - u iznosu od 758,30 KM i 34.980,31 KM, ukupno 35.738,61 KM, kako je našao vještak financijske struke, u skladu sa čijim nalazom je tužitelj uredio tužbu u ovom dijelu.

Takođe nije sporno da je između tuženog i V. a.d. B. zaključen ugovor o kreditu, dana 17.08.2010. godine, kojim je tuženom odobren kredit u iznosu od 6.000.000,00 KM, u svrhu finansiranja kreditnog portfolija i zatvaranja postojećih kredita kod V. a.d. B., na period od 42 mjeseca od datuma potpisivanja ugovora, sa grejs periodom od 6 mjeseci, uz određenu kamatnu stopu i naknadu za obradu zahtjeva, a članom 8. je ugovoreno da ukoliko korisnik kredita ne bude redovno izmirivao obaveze po osnovu ugovora da će davalac kredita uvećati kamatnu stopu, dok je članom 9. regulisano plaćanje jednokratne naknade – provizije za obradu zahtjeva za kredit u visini od 0,50 % od iznosa kredita, a članom 10. ugovora regulisano je obezbjeđenje kredita.

Povodom ovog kredita tužitelj je (na osnovu Okvirnog ugovora o kreditnoj garanciji koji je zaključio sa tuženim dana 06.9.2010. godine) izdao bankarsku garanciju, dana 05.10.2010. godine, plativu na prvi poziv, do maksimalnog iznosa od 1.533.875,64 EVRA. Tuženi nije uredno vraćao ovaj kredit pa je na zahtjev korisnika garancije, V. - koja je dana 03.7.2012. godine raskinula ugovor o kreditu sa tuženim - došlo do isplate po bankarskoj garanciji iznosa od 1.028.059,60 EVRA, dana 10.7.2012. godine. Pošto je V. izvršila djelimičnu naplatu svojih potraživanja od tuženog, vratila je tužitelju iznos od 198.027,08 EVRA, odnosno 387.307,30 KM, tako da je potraživanje tužitelja prema tuženom, po ovom osnovu svedeno na iznos od 1.576.796,69 KM, uvećano za iznos od 9.609,48 KM koji se odnosi na naknadu za izdavanje garancije i iznos od 21.695,00 KM, koji se odnosi na naknadu kamate na iskorištena sredstva, što ukupno daje iznos od 1.608.101,17 KM, kako je našao i vještak financijske struke. Tužitelj je i ovo potraživanje prijavio u stečajnom postupku, ali ga stečajni upravnik nije priznao, zato je ono predmet ove parnice.

Predmetni ugovor o kreditu od 17.8.2010. godine bio je obezbjeđen i Ugovorom o ustupanju potraživanja radi obezbjeđenja broj: 3010-9316/10 od 17.08.2010. godine kojim je tuženi ustupio svoja potraživanja koja ima prema svojim dužnicima u korist primaoca, to jeste davaoca kredita, V. a.d. B., u iznosu od 6.000.000,00 KM, kao i Ugovorom o zalaganju kreditnog portfolia broj: 3010-9317/10 od 17.08.2010. godine kojim je ugovoreno zasnivanje založnog prava na kreditnom portfoliu u korist zalagoprimca V.a.d. B. takođe radi obezbjeđenja novčanog potraživanja od 6.000.000,00 KM, po osnovu istog ugovora. Po tom osnovu tužitelj je zatražio da mu se prizna razlučno pravo, odnosno odvojeno i prvenstveno namirenje iz predmeta razlučnog prava – založenom kreditnom portfoliu zalagodavca, odnosno tuženog.

Kod takvog stanja činjenica nižestepeni sudovi nisu pogriješili kada su utvrdili da su osnovana potraživanja tužitelja prema tuženom u naprijed navedenim iznosima.

U reviziji tuženi ponavlja prigovore, koje je isticao tokom postupka, o kojima su se argumentovano izjasnili nižestepeni sudovi i koji nisu doveli u sumnju ispravnost i zakonitost nižestepenih presuda u ovom dijelu.

Između parničnih stranaka nije sporno da su zaključili, naprijed navedene ugovore, a tuženi i ugovor o kreditu sa V. a.d. B. (koji je bio obezbjeđen predmetnom bankarskom garancijom) i da tuženi ugovorne obaveze nije uredno i na vrijeme izvršavao, odnosno dobijene iznose po osnovu kredita nije vraćao u dogovorenim rokovima, slijedom čega su ti ugovori raskinuti.

Tuženi smatra da su nastupile pravne posljedice raskida ugovora iz člana 132. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima (Službeni list SFRJ“ broj 29/78, 39/85, 45/89, 57/89 te Službeni glasnik RS“ broj 17/93 do 74/04 – u daljem tekstu ZOO) prema kojim se – raskidom ugovora obje strane oslobađaju svojih obaveza, te da slijedom toga ne duguje ništa tužitelju. Međutim, odredbom stava 2. iste zakonske odredbe je propisano da ako je jedna strana izvršila ugovor potpuno ili djelimično, ima pravo da joj se vrati ono što je dala i to zajedno sa koristi koju je od toga davanja imala strana koja treba da izvrši vraćanje (stav 4.) a ako se vraća novac ima pravo i na zateznu kamatu od dana kada je isplata izvršena. Uostalom, toga je svjestan i sam tuženi, pa je većina prijavljenog potraživanja po osnovu nevraćenog kredita datog na osnovu ugovora zaključenog između tužitelja i tuženog, dana 21.5.2010. godine, priznato u stečajnom postupku (glavnica i zatezna kamata gotovo u cijelom traženom iznosu).

Prema nalazu vještaka finansijske struke, tužitelj je u stečajnom postupku prijavio potraživanje zatezne kamate obračunate do 24.9.2012. godine (dana otvaranja stečajnog postupka) u iznosu od 28.637,19 EVRA što preračunato u KM iznosi 56.009,47 KM. Za period od 24.9. do 04.10.2012. godine (do kada je obračunao kamatu) tražio je iznos od 3.644,93 KM. Tužbom je zahtjevao utvrđenje osnovanosti potraživanja po osnovu zatezne kamate u iznosu od 4.403,22 KM (iznos koji stečajni upravnik nije priznao). Kada je tuženi prigovorio da nema pravo na zateznu kamatu obračunatu nakon dana otvaranja stečajnog postupka (koju je, kako je rečeno, obračunao u iznosu od 3.644,93 KM), tužitelj je za toliko smanjio svoje potraživanje po ovom osnovu, tražeći utvrđenje osnovanosti potraživanja po ovom osnovu, u iznosu od 758,29 KM. Očigledno je da se taj iznos (od 758,29 KM) odnosi na zateznu kamatu obračunatu do dana otvaranja stečajnog postupka i da je bio prijavljen u stečajnom postupku (koji iznos stečajni upravnik nije priznao), zbog čega prigovor revidenta (u kojem se iscrpljuje dobar dio revizije), da tuženi ovaj iznos nije prijavio u stečajnom postupku, pa da zato nema pravo da traži njegovo utvrđenje u parnici, nije osnovan.

Odredbom člana 13.3 Okvirnog ugovora o dodjeljivanju individualnih kredita od 21.05.2010. godine, stranke (tužitelj i tuženi) su ugovorili naknadu štete u slučaju da je individualni ugovor o kreditu raskinut u cijelosti ili djelimično, po osnovu nekorištenja kredita u skladu sa članom 3.4 tog ugovora. Prema tome, stranke su upravo ugovorile obavezu naknade štete u slučaju raskida ugovora, pa su bez osnova navodi revidenta kako se zbog raskida ugovora ne mogu primjeniti odredbe kojima je ugovorena naknada štete u slučaju raskida. Računajući traženu štetu vještak je, primjenom odredbe člana 3.4. navedenog ugovora, obračunao iznos očekivane kamate koju bi tužitelj ostvario u skladu sa odredbama ugovora da nije došlo do njegovog raskida. Obračunao je kamatu koju bi tužitelj naplatio od tuženog da je ovaj nastavio sa plaćanjem kamate na korištena sredstva i vraćanjem glavnice, ta očekivana

kamata umanjena je za kamatu koju bi tužitelj mogao ostvariti po osnovu drugih plasmana, pa je istu sveo na sadašnju vrijednost, odnosno budući primitci od kamata diskontovanjem su svedeni na sadašnju vrijednost, kako vještak objašnjava na ročištu održanom 13.9.2016. godine. Pored toga vještak je rekao, da je predmetnu štetu računao na uobičajeni način (a ne kao ugovornu štetu), da bi to izvršio primjenom zakonske zatezne kamate, kada bi se dobio veći iznos od onog koji zahtjeva tužitelj. Kako, raskidom ugovora nastaje obaveza na naknadu eventualne štete i po odredbi člana 132. stav 1. ZOO, na čijoj primjeni insistira revident, a tako obračunata šteta bi, prema vještaku financijske struke, bila veća od one koju zahtjeva tužitelj, navodi revidenta istaknuti u ovom pravcu, takođe nisu mogli ishoditi drugačiju odluku u ovom dijelu.

Pravilno su nižestepeni sudovi odlučili i kada su, pozivom na odredbu člana 300. ZOO, koja govori o zakonskoj subrogaciji i člana 1083. ZOO, koja reguliše pojam bankarske garancije, utvrdili da je osnovano potraživanje tužitelja prema tuženom po osnovu plaćanja bankarske garancije u ukupnom iznosu 1.608.101,17 KM.

Bankarskom se garancijom banka (ovdje je to tužitelj) obavezuje prema korisniku (u konkretnom slučaju je to bila V.) da će mu namiriti obavezu budu li ispunjeni uslovi navedeni u garanciji u slučaju da mu treća osoba (ovdje je to tuženi) ne ispuni obavezu po dospelosti (član 1083. ZOO).

Parnične stranke su zaključile Okvirni ugovor o kreditnoj garanciji dana 06.9.2010. godine (koji je uspostavio pravni odnos između tužitelja i tuženog kao nalogodavca), prema kojem je tužitelj bio u obavezi, pa je i izdao predmetnu bankarsku garanciju radi obezbjeđenja naprijed opisanog kredita koji je tuženi podigao od V. (na koji način je uspostavljen pravni odnos između tužitelja kao izdavaoca garancije i V., kao povjerioca, odnosno korisnika garancije).

Bankarska garancija predstavlja obavezu banke koju ova preuzima na sebe kao garant, a koja nije vezana uz osnovni odnos između povjerioca i dužnika iz osnovnog posla koji se obezbjeđuje garancijom. Drugačije rečeno, kod bankarske garancije banka preuzima na sebe obavezu koja je nezavisna od obaveze iz dužnikopovjerilačkog odnosa povodom kojeg je izdata. Prema tome, izdavalac garancije osigurava lice u čiju je korist izdata garancija protiv rizika izostanka ispunjenja ili neurednog ispunjenja obaveze glavnog dužnika iz osnovnog posla, povodom kojeg je izdata garancija, obeštećujući korisnika garancije isplatom određenog novčanog iznosa navedenog u garanciji.

Proizlazi, da punovažnost osnovnog ugovora (povodom kojeg je izdata garancija) nema uticaja na valjanost same bankarske garancije, upravo iz razloga što garancija predstavlja poseban ugovor, odnosno poseban pravni posao koji veže izdavaoca garancije i njenog korisnika.

U konkretnom slučaju radi se o безусловnoj bankarskoj garanciji koja je istovremeno i apstraktna (samostalna) garancija, koju opisuje odredba člana 1087. ZOO, jer u sebi sadrži klauzulu „na prvi poziv“. Kod takve garancije banka izdavalac garancije ne može isticati prema korisniku prigovore koje nalogodavac, kao dužnik, može isticati prema korisniku po obezbjeđenoj obavezi. Zato korisnik garancije duguje nalogodavcu (dužniku iz osnovnog posla, povodom kojeg je izdata garancija) iznos primljen po osnovu garancije na koji inače ne bi imao pravo zbog opravdanih prigovora nalogodavca (član 1087. stav 3. ZOO).

Prema tome, i u slučaju nevažnosti pravnog posla, raskida ili otkaza osnovnog ugovora, više sile i drugih situacija u kojima prestaje ugovor ili obaveza koja iz njega proizlazi, obaveza banke po izdatoj samostalnoj i apstraktnoj garanciji (sa klauzulom „na prvi poziv“) i dalje postoji, jer navedene okolnosti ne utiču na njenu punovažnost. S tim u vezi treba reći da su bez

uticaja na rješenje ove pravne stvari u odnosnom dijelu, navodi revidenta kojima objašnjava da je došlo do raskida ugovora o kreditu (između V. kao davaoca kredita - povjerioca iz osnovnog pravnog posla i tuženog kao korisnika kredita - dužnika iz tog posla), koji je bio obezbjeđen predmetnom garancijom.

Tuženi je sa izvršenjem svoje obaveze vraćanja kredita (koji je podigao od korisnika garancije), kasnio 30 dana. Nije (kako sam navodi) platio obavezu dospjelu 31.5, a ni onu dospjelu 30.6.2012. godine, pa su bili ispunjeni uslovi za aktiviranje garancije, koja je isplaćena 10.7.2012. godine. Zato su njegovi revizioni prigovori, istaknuti u ovom pravcu, neosnovani. Naime, zakašnjenje u izmirenju obaveze se računa od dana kada je dužnik prestao da ih izvršava, a ne od dana (03.7.2012. godine) kada je raskinut ugovor o kreditu koji je bio obezbjeđen garancijom, kako pogrešno i neosnovano tvrdi revident.

Pravni odnos između nalogodavca (dužnik iz osnovnog pravnog posla) i banke koja izdaje garanciju, kako je naprijed rečeno, nastaje zaključenjem ugovora o izdavanju bankarske garancije. Prema svojoj pravnoj prirodi ovo je ugovor o nalogu. Prema odredbi člana 759. stav 1. ZOO nalogodavac (tuženi) je dužan naknaditi nalogoprimcu (banci-garantu, ovdje tužitelj) sve potrebne troškove koje je učinio za izvršenje naloga, sa kamatom, od dana kada su učinjeni. Izdavanjem bankarske garancije nastaje i obaveza plaćanja provizije po izdatoj bankarskoj garanciji (koju su stranke u konkretnom slučaju ugovorile i čija visina, u iznosu od 9.609,48 KM, nije sporna). Ta obaveza nije uslovljena plaćanjem garantovanog iznosa korisniku garancije. Provizija – naknada po izdatoj bankarskoj garanciji je cijena koju je dužan platiti nalogodavac (tuženi), odnosno dužnik iz osnovnog posla, za rizik koji banka garant (tužitelj) preuzima izdavanjem bankarske garancije da će nastupiti obaveza plaćanja po osnovu te garancije iz njenih sredstava (što se u konkretnom slučaju i desilo). Odredbom člana 1087. stav 2. ZOO propisano je da je nalogodavac, kao tražilac garancije, dužan da plati banci svaki iznos koji je banka platila po osnovu garancije izdate sa klauzulom „na prvi poziv“. Riječ je o pravu banke na regres.

Nije sporno da je tužitelj temeljem predmetne bankarske garancije isplatio njenom korisniku određen iznos. Dio tog iznosa mu je vratio korisnik garancije (kako je naprijed rečeno), kada se naplatio od glavnog dužnika iz osnovnog posla (tuženog). Dakle, nije se obeštetio za iznos od 1.576.796, 69 KM. Saglasno naprijed izloženom, imajući u vidu i odredbu člana 300. ZOO, stekli su se uslovi da tužitelj od tuženog traži vraćanje tog iznosa (da se regresira) zajedno sa kamatom u iznosu od 21.695,00 KM i naknadom za izdavanje bankarske garancije u iznosu od 9.609,48 KM, pa nižestepeni sudovi nisu pogriješili kada su utvrdili da su osnovana i ova potraživanja tužitelja.

Slijedom izloženog valjalo je reviziju tuženog odbiti, u dijelu kojim se osporavaju nižestepene presude u pogledu utvrđenja osnovanosti naprijed navedenih potraživanja tužitelja prema tuženom, temeljem odredbe člana 248. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“, broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13 - dalje: ZPP).

Suprotno tvrdnji revidenta, prvostepeni sud nije svojom osnovnom presudom od 28.10.2016. godine odlučio o zahtjevu tužitelja da mu se u odnosu na potraživanje od 1.608.101,17 KM prizna postojanje razlučnog prava - da se prvenstveno namiri iz potraživanja tuženog prema korisnicima mikrokredita koja su založena radi urednog vraćanja duga tuženog po ugovoru o kreditu zaključenim sa „V.“ a.d. B. dana 17.08.2010. godine na iznos od 6.000.000,00 KM. Dijelom osnovne presude (na koji ukazuje revident) prvostepeni sud je, iako tužitelj to nije tražio, obavezao stečajnog upravnika tuženog da izvrši ispravku tabele

potraživanja na taj način što će u koloni priznatih potraživanja uvrstiti potraživanja tužitelja, kao potraživanja opšteg isplatnog reda o kojim govori odredba člana 35. stav 2. točka 2. i član 36. Zakona o stečajnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 26/10 - prečišćeni tekst, u daljem tekstu: ZS). Postojanje razlučnog prava, što je tužitelj tražio, o kojem govore odredbe člana 42. i 43. ZS, utvrdio je tek dopunskom presudom od 08.9.2017. godine.

Tužitelj nije pobijao prvostepenu presudu u naprijed navedenom dijelu (samo je zahtjevao donošenje dopunske presude), a ni dopunsku presudu, ali tuženi žalbom, a i sada u reviziji, ukazuje da je donošenjem dopunske presude - koja po svojoj prirodi čini sastavni dio osnovne presude i ne može se odvojeno posmatrati - u odlučivanje unesena svojevrsna kontradiktornost i nerazumljivost, jer da tužitelj ne može istovremeno imati svojstvo stečajnog povjerioca opšteg isplatnog reda (kako je odlučeno dijelom osnovne prvostepene presude) i svojstvo razlučnog povjerioca (kako je odlučeno dopunskom presudom).

Ovim žalbenim navodima se uopšte nije bavio drugostepeni sud, pa je time povrijedio odredbe parničnog postupka (na koji revizioni razlog se poziva tuženi) – to jeste, nije pravilno primjenio odredbu člana 231. ZPP, prema kojoj je u obavezi da u obrazloženju svoje presude ocjeni sve žalbene navode koji su od odlučnog značaja za rješenje spora.

Iz naprijed navedenih razloga valjalo je reviziju tuženog djelimično usvojiti i, u naprijed opisanom dijelu, osnovnu prvostepenu presudu od 28.10.2016. godine i dopunsku presudu od 08.9.2017. godine, zajedno sa odlukom o troškovima parničnog postupka, ukinuti i vratiti drugostepenom sudu na ponovno suđenje, na osnovu odredbe člana 249. stav 1. ZPP.

Revizija tuženog je osnovana i u dijelu kojim se osporava odluka drugostepenog suda kojom je preinačio prvostepeno rješenje od 06.11.2017. godine i obavezao tuženog da umješaču, na ime troškova parničnog postupka, isplati iznos od 28.891,78 KM.

Umješač nije stranka u postupku. On se pridružuje stranci ukoliko ima pravni interes da u parnici uspije stranka kojoj se pridružio (član 369. stav 1. ZPP). Usput rečeno, u konkretnom slučaju umješač uopšte nije objasnio, pa time ni dokazao, da ima opravdan pravni interes za mješanje u ovu parnicu, na strani tužitelja, niti se takva opravdanost vidi iz stanja spisa. Njegovom mješanju tuženi se izričito protivio, što će reći da nije radnjama i djelovanjem tuženog bio primoran da učestvuje u ovom postupku.

Umješaču se odlukom iz postupka u koji se umješao ne može ništa dosuditi, niti se na bilo šta može obavezati, uključujući i troškove parničnog postupka, bez obzira što je ovlašten da u postupku stavlja prijedloge, preuzima sve ostale parnične radnje u rokovima u kojima bi te radnje mogla da preduzme stranka kojoj se pridružio, te podnese vanredni pravni lijek ako stupi u parnicu do pravosnažnosti odluke o tužbenom zahtjevu.

Troškovi parničnog postupka nadoknađuju se stranci prema uspjehu u parnici, shodno odredbi člana 386. ZPP. Odredbama člana 369. do 371. ZPP, koje govore o učešću trećih lica (umješača) u parnici, kao ni odredbama člana 383. do 405. istog zakona, koje regulišu troškove postupka, nije propisano da umješač može troškove parničnog postupka naplatiti od stranke suprotne onoj na čijoj strani se umješao, slijedom čega je pobijanu presudu, u dijelu kojim se bavi troškovima umješača, valjalo preinačiti, kao u izreci, na osnovu odredbe člana 250. stav 1. ZPP.

Predsjednik vijeća
Gorjana Popadić

Za tačnost otpravka ovjerava
rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podrašćić